

Медіація: теорія і практика врегулювання конфліктів

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх галузей знання</i>
Спеціальність	<i>Усі спеціальності</i>
Освітня програма	<i>Для всіх</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2(3 або 4 семестр)</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кред. ЄКТС/60 годин Лекції - 18 год, семінари – 18 годин, СРС-24 години</i>
Семестровий контроль/контрольні заходи	<i>ЗалікМКР</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу /викладачів	<i>Лектор і практичні: Лектор: к.філос.н., доц. Коломієць Тетяна Володимирівна практичні заняття: викл. Баханов Олексій Юрійович</i>
Розміщення курсу	<i>Доступний на платформі «Сікорський». Код доступу надається викладачем на першому занятті.</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Медіація є важливим інструментом врегулювання конфліктів, який здебільшого базується на принципах співпраці, емпатії та активного слухання. Цей курс "Медіація: теорія і практика врегулювання конфліктів" призначений для студентів, що мають інтерес до вивчення та розвитку навичок медіації як альтернативного методу вирішення конфліктів.

У цьому курсі студенти отримають загальне уявлення про концепції та принципи медіації, а також зможуть поглибити свої знання про практичні аспекти цього процесу. Зокрема, вони вивчатимуть техніки спілкування, активного слухання, побудови ефективних діалогів та засоби врегулювання конфліктів за допомогою комунікативних технік, розповсюджених у медіації.

Курс також надасть студентам можливість вивчити етичні та правові аспекти медіації, розглянути реальні сценарії та вправи для практичного застосування отриманих знань.

Завдяки цьому курсу студенти зможуть розвинути навички медіатора, які є корисними як у професійній діяльності, так і в особистому житті, сприяючи ефективній комунікації та конструктивному вирішенню конфліктів.

Мета навчальної дисципліни "Медіація: теорія і практика врегулювання конфліктів" полягає у наданні студентам глибокого розуміння принципів, методів та технік медіації як ефективного інструменту вирішення конфліктів.

Головні цілі цієї дисципліни включають:

- Надання студентам теоретичних знань щодо концепцій, моделей та принципів медіації.
- Розвиток практичних навичок медіатора, включаючи ефективне спілкування, слухання та побудову діалогу.
- Вивчення етичних та правових аспектів медіації.
- Ознайомлення з різноманітними сценаріями та вправами для практичного застосування

медіаційних технік.

- Підготовка студентів до ролі медіатора в різних контекстах, включаючи професійну та особисту сфери.

Загальна мета дисципліни полягає в тому, щоб студенти могли розвинути навички медіації, які будуть корисними як в їхній професійній діяльності, так і в їхньому повсякденному житті, сприяючи побудові мирних та конструктивних відносин.

Предмет навчальної дисципліни: конфлікти, основні шляхи врегулювання конфліктів, медіація як ефективний інструмент врегулювання конфліктів, основні техніки медіації.

Після вивчення дисципліни студенти будуть мати такі знання і вміння (**результати навчання**)

Знання:

- джерел виникнення, структури та видів конфлікту;
- природи виникнення та поняття медіації;
- сутності та функцій медіації;
- основні принципи медіації: нейтралітет, автономія сторін, довіра, конфіденційність;
- різні моделі та підходи до медіації: трансформативна медіація, евристична медіація, нарративна медіація.
- техніки та стратегії медіації: активне слухання, постановку питань, резюмування;
- етичні та правові аспекти медіації;
- роль медіатора та його основні обов'язки у процесі медіації;

Уміння:

- аналізувати причини виникнення соціальних конфліктів;
- здійснювати критичний аналіз причин виникнення конфлікту та способів їх вирішення;
- критично оцінювати дії учасників конфлікту;
- реалізувати різноманітні сценарії та вправи для застосування медіаційних методів у реальних ситуаціях;
- ефективно використовувати медіаційні техніки для вирішення конфліктів у різних сферах життя та діяльності;

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна «Медіація: теорія і практика врегулювання конфліктів» є елементом загальноосвітньої підготовки і формується з вибіркового набору дисциплін (Вибіркові освітні компоненти з загальноуніверситетського Каталогу). Дисципліна «Медіація: теорія і практика врегулювання конфліктів» пов'язана з іншими навчальними дисциплінами. Зasadничою для оволодіння матеріалами курсу є інформація, що її змогли опрацювати студенти під час вивчення інших дисциплін соціо-гуманітарного циклу.

Для вивчення дисципліни студенту необхідно мати навички роботи з електронними інформаційними базами.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, види, структура та діагностика конфлікту.

Тема 2. Стратегії поведінки в конфлікті та альтернативні способи вирішення конфліктів.

Тема 3. Медіація, як спосіб урегулювання конфліктів: сутність, функції, основні види медіації.

Тема 4. Принципи та цінності медіації. Моделі медіації.

Тема 5. Етапи та стратегії медіації.

Тема 6. Основні компетентності медіатора.

Тема 7. Техніки медіації: активне слухання та невербальна комунікація.

Тема 8. Особливості застосування медіації у різних сферах суспільного життя.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях та семінарах, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Конфліктологія : навчальний посібник / Г.В. Гребеньков, І.І. Ковальова, Ю.М. Красноносів, В.С. Ромадікіна, А.О. Смоктей, О.В. Тимченко ; за редакцією Г. В. Гребенькова ; Міністерство внутрішніх справ України, Донецький юридичний інститут Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - Львів : Видавництво "Магнолія 2006", 2019. - 228 с.
https://opac.kpi.ua/F/V5DTTEBVGPGPBXPEC7CMR8BXNPEY8EJUMS7GJR78CDPY2SLGFD-01124?func=full-set-set&set_number=009207&set_entry=000004&format=999
2. Конфліктологія та медіація : навчальний посібник / укладач В.І. Дорош ; за загальною редакцією В.І. Дороша ; Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. - Львів ; Видавництво "Новий Світ-2000", 2021. Чернівці : - 248с.
https://opac.kpi.ua/F/V5DTTEBVGPGPBXPEC7CMR8BXNPEY8EJUMS7GJR78CDPY2SLGFD-00802?func=full-set-set&set_number=009202&set_entry=000002&format=037
3. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія / Н.А. Мазаракі ; - Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2018. - 275 с.
https://opac.kpi.ua/F/Y6KDI3ARBSLSK11QH5SX52JG1ALPPCF62G8CP45B2PF67ITG7-20116?func=full-set-set&set_number=000786&set_entry=000004&format=037
4. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / В.Б. Бачук, Т.В. Водоп'ян, В.Д. Гвоздецький, В.І. Гришко [та 18 інших] ; за загальною редакцією В.І. Цимбалюк ; Міністерство освіти і науки України. - Львів ; Рівне : Видавництво "Новий Світ-2000", 2021. - 171 с.
https://opac.kpi.ua/F/Y6KDI3ARBSLSK11QH5SX52JG1ALPPCF62G8CP45B2PF67ITG7-19427?func=full-set-set&set_number=000786&set_entry=000001&format=037
5. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / М. В. Цюрупа. - Київ : Кондор, 2014. - 192 с.
https://opac.kpi.ua/F/V5DTTEBVGPGPBXPEC7CMR8BXNPEY8EJUMS7GJR78CDPY2SLGFD-01556?func=full-set-set&set_number=009208&set_entry=000009&format=037

4.2 Допоміжна література:

1. Гриб А. М., Михайлов О. М. Становлення та розвиток інституту примирення на українських землях (IX ст. — 1917 р.): монографія. Одеса : Фенікс, 2018. 202 с.
2. Базове дослідження із застосування правосуддя перехідного періоду в Україні: монографія / за заг. ред. А. П. Буценка, М. М. Гнатівського. — К.: «РУМЕС», 2017. — 592 с.
3. Збірка статей «5 років діалогу і 25 років медіації в Україні: від протистояння до порозуміння» [редактори-укладачі: А. Гусев, К. Гусева, Г. Похмелкіна. За заг. ред. І. Терещенко] - К.: ВАІТЕ, 2019. - 340 с.: іл. — Англ., рос., укр. <https://www.osce.org/files/f/documents/3/6/448168.pdf>
4. Ледерак Дж. П. Розбудова миру: стале примирення в розділених суспільствах. Пер. з англ. Д. Каратеева та Л. Лозової. - К.: Дух і літера, 2019. - 256 с.
5. Бобровник С. В. Компроміс і конфлікт у праві: антропологокомунікативний підхід до аналізу : монографія. Київ : Юридична думка, 2011. 383 с.
6. Веремчук А. М. Конфлікти у спілкуванні та шляхи їх розв'язання. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка Національної АПН України. Проблеми загальної та педагогічної психології. 2012. Т. 24. ч. 6. С. 67–74.
7. Герасіна Л. М., Требін М. П., Воднік В. Д. та ін. Конфліктологія : навч. посіб. Харків : Право, 2012. 128 с.
8. Джеллінген Д. Запобігання насильству / Пер. з англ. В. В. Штенгелев. Київ : Сфера, 2004. 168 с.
9. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
10. Nora Doherty та Marcelas Guylar. The Essential Guide to Workplace Mediation and Conflict Resolution: Rebuilding Working Relationships.
["https://books.google.com.ua/books?id=DPMgUNyO6iMC&pg=PR5&hl=ru&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false](https://books.google.com.ua/books?id=DPMgUNyO6iMC&pg=PR5&hl=ru&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false)
11. Roger Schwarz. The Skilled Facilitator: A Comprehensive Resource for Consultants, Facilitators, Managers, Trainers, and Coaches. January 2002 DOI:10.1002/9781119176572
https://www.researchgate.net/publication/285421640_The_Skilled_Facilitator_A_Comprehensive_Resource_for_Consultants_Facilitators_Managers_Trainers_and_Coaches

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

N з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1	Тема: Поняття, види, структура та діагностика конфлікту. Основні питання: Поняття конфлікту: Визначення терміну "конфлікт". Основні елементи конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Види конфліктів: Міжособистісні конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Міжнаціональні конфлікти. Внутрішні конфлікти особистості. Структура конфлікту. Основні етапи конфліктного процесу. Роль учасників конфлікту. Фактори, що впливають на розвиток конфлікту. Динаміка конфлікту. Етапи ескалації конфлікту. Можливі шляхи розв'язання конфлікту. Послідовність подій у конфліктній ситуації. Особливості конфліктів в груповому середовищі. Роль лідера в управлінні груповими конфліктами. Ефективні стратегії розв'язання групових конфліктів. СРС: Проаналізувати ефективні стратегії розв'язання групових конфліктів, визначити роль лідера в управлінні груповими конфліктами.
2	Тема: Стратегії поведінки в конфлікті та альтернативні способи вирішення конфліктів. Основні питання: Стратегії поведінки в конфлікті. Альтернативні способи вирішення конфліктів: Переговори: Відкритий та діалогічний процес, спрямований на досягнення взаємовигідного угоди. Медіація: Участь третьої нейтральної сторони (медіатора) у сприянні учасникам конфлікту у досягненні домовленості. Арбітраж: Вирішення спору за допомогою третьої сторони (арбітра), яка встановлює остаточне рішення. Компроміс: Знаходження рішення, яке влаштовує усіх учасників конфлікту, зазвичай шляхом взаємних уступок. Ефективність та вибір стратегій: Контекстуальний аналіз: Врахування особливостей ситуації та учасників конфлікту для визначення найбільш ефективних стратегій. Рефлексія: Оцінка результатів вибору стратегій та пошук нових підходів у разі потреби. СРС: Розкрити механізми оцінки результатів вибору стратегій та пошук нових підходів у разі потреби.
3	Тема: Медіація, як спосіб урегулювання конфліктів: сутність, функції, основні види медіації. Основні питання: Сутність медіації. Визначення та основні характеристики медіації як альтернативного способу вирішення конфліктів. Роль медіатора та його функції у процесі медіації. Основні принципи та цінності, на яких ґрунтується медіаційний процес. Функції медіації: Відновлення комунікації між учасниками конфлікту. Сприяння пошуку взаємовигідних рішень. Підтримка сторін у вирішенні спірних питань та конфліктних ситуацій. Забезпечення конфіденційності та нейтральності у процесі врегулювання конфлікту. Основні види медіації: Трансформативна медіація: Спрямована на відновлення взаєморозуміння та відновлення відносин між сторонами конфлікту. Оцінювальна медіація: Зосереджена на пошуку об'єктивного рішення шляхом аналізу фактів та доказів. СРС: Розкрити сутність наративної медіації
4	Тема: Принципи та цінності медіації. Моделі медіації. Основні питання: Добровільність: Участь у медіаційному процесі є добровільною для всіх сторін конфлікту. Немає примусу або примусового рішення. Нейтралітет: Медіатор повинен залишатися нейтральним і безпристрасним. Конфіденційність. Автономія сторін. Фокус на майбутнє: медіація спрямована на пошук конструктивних рішень та узгодження домовленостей, що задовольняють обидві сторони, замість фокусу на минулому та винагородах. Трансформативна модель медіації. Опис основних принципів та характеристик моделі. Фокус на відновленні взаєморозуміння та відносин між сторонами конфлікту. Зосередження на перетворенні взаємодій та сприянні особистісному зростанню учасників. Оцінювальна модель медіації: опис основних принципів та характеристик моделі. Використання аналізу фактів та доказів для прийняття об'єктивного рішення. Фасилітаційна модель медіації. Наративна модель медіації. СРС: розкрийте виклики, пов'язані з принципом добровільності в медіації.

5	Тема: Етапи та стратегії медіації. Поняття процедури медіації, основні етапи медіації. Премедіація. Роль премедіації у ефективному результаті медіації. Поняття медіабельності конфліктів. Підготовча стадія. Роль вступного слова медіатора. Зосередження на уважному та сприйнятливому слуханні учасників конфлікту. Етап збору інформації та визначення ключових тем для переговорів. Підтримка емоційного клімату. Створення сприятливої атмосфери, де сторони відчуваються комфортно висловлювати свої емоції та думки. Сприяння розвитку навичок саморегуляції та управління конфліктними ситуаціями. СРС: Визначення критеріїв медіабельності конфлікту.
6	Тема: Етапи та стратегії медіації. Етап роботи з інтересами та потребами. Виявлення ключових питань та інтересів, що стоять за вимогами та позиціями сторін. Етап пошуку варіантів рішень. Підтримка сторін у прийнятті відповідальності за вирішення своїх проблем та конфліктів. Розробка плану дій: спільне формування конкретного плану дій для вирішення конфлікту та досягнення поставлених цілей. Використання креативних методів та технік для генерування нових ідей та можливих рішень. Етап оцінки варіантів рішень. Сприяння розширенню можливостей вирішення конфлікту шляхом розвитку альтернативних варіантів. Етап оформлення домовленостей. СРС: Визначення кроків, термінів та відповідальності за їх виконання.
7	Тема: Основні компетентності медіатора. Основні питання: Компетентності медіатора. Комунікаційні навички. Здатність ефективно слухати та виявляти емпатію. Вміння висловлювати свої думки та ідеї чітко та зрозуміло. Здатність виявляти повагу та безпристрасність у взаємодії зі сторонами конфлікту. Конфліктологічні компетентності. Рефлексивні компетентності. Процедурні компетентності. Правові компетентності. Здатність аналізувати складні ситуації та виявляти головні проблеми конфлікту. Вміння визначати стратегії та техніки медіації, що найбільш відповідають потребам сторін. Емоційний інтелект. Конфіденційність та неупередженість медіатора. СРС: Етика та професійні стандарти. Розуміння етичних принципів медіації та дотримання професійних стандартів.
8	Тема: Техніки медіації: активне слухання та невербальна комунікація. Основні питання: Активне слухання. Моделювання. Обмін почуттями. Компромісні домовленості. Формулювання запитань. Вміння ставити запитання, які стимулюють обговорення проблем та сприяють виявленню потреб сторін. Рефреймінг. Здатність переформулювати висловлення сторін таким чином, щоб вони могли побачити проблему з іншого ракурсу. Узагальнення. Використання узагальнень, щоб зробити зв'язок між різними аспектами конфлікту та допомогти сторонам побачити загальний зміст. Перефразування. Ставлення запитань, що стимулюють уточнення деталей та розширення інформації. Резюмування. Коротке підведення підсумків після обговорення, щоб підкреслити ключові моменти та переходити до наступного етапу. Невербальна комунікація. Емпатія. Використання невербальних знаків, таких як зітхання, погляд, жести, для вираження співчуття та розуміння. Нейтральність. СРС: Забезпечення нейтральності для підтримки довіри до процесу медіації.
9	Тема: Особливості застосування медіації у різних сферах суспільного життя. Основні питання: Сімейна медіація. Особливості процедури проведення сімейної медіації. Участь неповнолітніх у процедурі медіації. Сфера застосування та можливості бізнес медіації. Особливості проведення медіації у комерційних спорах. Моделі та техніки медіації в освіті. Служби примирення у вирішенні конфліктів. Українська модель медіації в освіті. Особливості медіації у вирішенні трудових спорів. Фази медіації у вирішенні трудових спорів. СРС: Визначте індикатори медіабельності трудового спору.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

Семінарські заняття мають на меті розвиток у студентів вміння працювати з науковою літературою, готувати виступи на базі попередньої аналітичної роботи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії, працювати з кейсами.

№ з/п	Назва теми семінарського заняття (посилання на інформаційні джерела)
1	Тема 1. Поняття, види, структура та діагностика конфлікту Мета: засвоєння базових категорій, необхідних для вивчення конфліктів, їх видів, структури та механізмів діагностики. У результаті формується система знань щодо дослідження конфліктів, взаємозв'язків між різними поняттями, а також відбувається усвідомлення принципів діагностики конфліктів у суспільстві. Літературні джерела: [1-3, 5]
2	Тема 2. Стратегії поведінки в конфлікті та альтернативні способи вирішення конфліктів. Мета: оцінка стратегій і тактик поведінки в конфлікті та альтернативні способи вирішення конфліктів. У результаті семінарського заняття формуються уявлення про основні стратегії і тактики поведінки в конфлікті та альтернативні способи вирішення конфліктів. Літературні джерела: [2, 3]
3	Тема 3. Медіація як спосіб урегулювання конфліктів: сутність, функції, основні види медіації. Мета: формування комплексних знань щодо розуміння медіації як одного з найефективніших способів урегулювання конфліктів. У результаті студенти мають можливість виокремити і проаналізувати сутність, функції, основні види медіації. Літературні джерела: [2,5]
4	Тема 4. Принципи, цінності та моделі медіації. Мета: вивчення основних принципів, цінностей та моделей медіації. У результаті студенти можуть сформулювати та охарактеризувати основні принципи медіації: конфіденційність, добровільність, нейтральність, рівність сторін, проаналізувати основні цінності медіації та порівняти основні моделі медіації. Літературні джерела: [3, 4]
5	Тема 5. Етапи та стратегії медіації. Мета: визначення основних етапів процедури медіації, практичне відпрацювання основних навичок, використовуючи запропонований кейс. У результаті семінарського заняття студенти засвоюють основні етапи медіації, працюють з запропонованими кейсами. Літературні джерела: [1, 3, 5]
6	Тема 6. Основні компетентності медіатора. Мета: вивчення і характеристика основних груп компетентностей медіатора: конфліктологічні, комунікаційні, рефлексивні, правові, процедурні, практичне відпрацювання основних навичок, використовуючи запропонований кейс. У результаті семінарського заняття студенти сформують знання щодо основних груп компетентностей медіатора: конфліктологічні, комунікаційні, рефлексивні, правові, процедурні, реалізують практичне відпрацювання основних навичок, використовуючи запропонований кейс Літературні джерела: [4]

№ з/п	Назва теми семінарського заняття (посилання на інформаційні джерела)
7	Тема 7. Техніки медіації: активне слухання та невербальна комунікація. Мета: пояснення особливостей застосування основних технік медіації: активного слухання і невербальної комунікації, практичне відпрацювання основних навичок, використовуючи запропонований кейс. У результаті семінарського заняття студенти розуміють особливостей застосування основних технік медіації: активного слухання і невербальної комунікації, реалізують практичне відпрацювання основних навичок, використовуючи запропонований кейс. Літературні джерела: [4, 5]
8	Модульна контрольна робота МКР виконується в форматі академічного есе. Академічне есе має чітку структуру: вступ, основна частина, висновки. Характеристики академічного есе включають в себе індивідуальний підхід, критичне мислення (основна мета - висловлювати власні думки, підкріплюючи їх переконливими аргументами), точність, ясність, глибокий аналіз та логічне викладення ідей. Академічне есе повинно спиратись на основні теоретичні підходи та наукові концепції. Обов'язковим є посилання на джерела. Тематика академічних есе наведена в додатках.
9	Залік На заліку оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у заліково-екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку, виконують на занятті залікову контрольну роботу. Студенти, які не допущені до заліку, можуть здавати на занятті заборгованості. Якщо недопущений студент зміг протягом заняття отримати допуск та має більш ніж 60 балів, він отримує залікову оцінку на цьому ж занятті. Якщо студент допустився, але 60 балів не набрав, він також пише залікову роботу. Студенти, що отримали заздалегідь допуск та погоджуються зі своєю оцінкою, можуть не бути присутні на заліковому занятті.

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до аудиторних занять	16
2	Підготовка до МКР	2
3	Підготовка до заліку	6

З метою поглиблення знань студентів з дисципліни, отримання досвіду самостійної роботи з науковою літературою пропонується самостійне опрацювання наукової літератури з проблемних питань політичної науки. Від студентів вимагається знання основних проблем та визначень семінарських тем, вільне володіння категоріальним апаратом із дисципліни.

Крім того студенти мають самостійно розглянути завдання призначені для самостійної роботи і на основі цієї інформації вільно відповідати на поставлені питання.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення дисципліни проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, що передбачає питому вагу самостійної роботи студентів. Семінарські заняття поглиблюють теоретичні знання з відповідних тем навчальної дисципліни, закріплюють практичні навички дискусій, відстоювання своєї наукової позиції, роботи з літературою, а також формують уміння оцінки, аналізу й управління електоральними процесами і конфліктами, що з ними пов'язані, за допомогою практичних завдань.

Відвідуваність і виконання завдань

Правила відвідування занять: відповідно до Наказу 1-273 від 14.09.2020 р. заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати заохочувальні або штрафні бали за це. Відповідно до РСО даної дисципліни, бали нараховують за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях.

На момент проведення кожного заняття, як лекційного, так і семінарського, у студента на пристрої, з якого він працює, має бути встановлено додаток Zoom (у випадку дистанційного навчання), а також відкрито курс «Медіація: теорія і практика врегулювання конфліктів» на платформі «Сікорський» (код доступу до курсу надається на першому занятті згідно з розкладом). Силабус; лекційний матеріал; практикум; завдання до семінарських занять; варіанти модульної контрольної роботи; перелік питань до залікової контрольної роботи розміщено на платформі «Сікорський» та у системі «Електронний Кампус КПІ».

Правила поведінки на заняттях: студент має можливість отримувати бали за відповідні види навчальної активності на семінарських заняттях, передбачені РСО дисципліни.

Активна участь студента на практичних (семінарських) заняттях є обов'язковою для отримання заліку. Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Немає конкретної кількості пропущених практичних занять, які потребуватимуть самостійного опрацювання студентом відповідних тем (виконання завдань) і додаткового спілкування з цього приводу з викладачем. Разом з тим, студент, який пропустив практичні заняття, може отримати низький рейтинг, який не дозволить допустити такого студента до заліку. В такому випадку, теми з пропущених семінарських занять мають бути обов'язково вивчені. Контроль знань (розуміння) студента пропущених тем відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, доступним на сайті кафедри соціології, або під час перерви у навчальному занятті («на парі»). Студент, який виконає відповідні завдання (відповідь на питання) отримуватиме відповідні бали до рейтингу залежно від якості відповідей (виконання завдання).

На лекціях та практичних заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням.

Використовувати зазначені (та інші подібні) засоби для розваги чи спілкування під час заняття не варто.

Студент на практичному занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з носія інформації, не варто, оскільки це характеризує рівень підготовки студента не з кращого боку.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів: заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не перевищує 10% від максимальної кількості балів. Загальна сума заохочувальних балів не може перевищувати 10 балів. Заохочувальні бали нараховують за участь у наукових конференціях, студентських конкурсах та олімпіадах, за написання статті та її публікацію. За участь у Всеукраїнській олімпіаді (конкурсі наукових робіт) студенту нараховується 5 (I тур) або 10 (II тур) балів. За написання статті та її публікацію студенту нараховується 10 балів (видання, що входить до Scopus або Web of Science) або 8 балів (фахове видання України). За публікацію тез доповіді на науковій конференції – 5 балів. Штрафні бали не нараховуються;

Форми роботи

Тематика лекцій висвітлена у силабусі дисципліни. Вітаються питання від студентів до викладача під час лекції. Викладач може ставити питання окремим студентам або загалом аудиторії. Допускається і вітається діалог між студентами і викладачем на лекції.

Семінарські заняття мають на меті розвиток у студентів вміння працювати з науковою літературою, готувати виступи на базі попередньої аналітичної роботи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії, працювати з кейсами.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

(інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття семінарських заняттях, робота з кейсами. МКР.](#)

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.](#)

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

1. Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- робота на семінарських заняттях: робота з кейсами та доповіді за темою семінару (70 балів);
- виконання модульної контрольної роботи (30 балів);

2. Критерії нарахування балів.

- 2.1. Робота на семінарських заняттях (робота з кейсами та доповіді за темою семінару): ваговий бал – 10. Максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях – 10 балів * 7 доповідей = 70 балів.

На семінарських заняттях здобувачі готують доповіді за тематикою семінару та працюють з кейсами.

Критерії оцінювання:

- творче розкриття матеріалу, вільне володіння матеріалом, доречні презентаційні матеріали, робота з кейсами – 9-10 балів;
- глибоке розкриття матеріалу, актуальна інформація, робота з кейсами – 7-8 балів;

– обґрунтоване розкриття матеріалу – 5-6 балів;

– тему не розкрито – 0 балів.

2.2. Модульна контрольна робота оцінюється в 30 балів. МКР виконується в форматі академічного есе. Академічне есе має чітку структуру: вступ, основна частина, висновки. Характеристики академічного есе включають в себе індивідуальний підхід, критичне мислення (основна мета - висловлювати власні думки, підкріплюючи їх переконливими аргументами), точність, ясність, глибокий аналіз та логічне викладення ідей. Академічне есе повинно спиратись на основні теоретичні підходи та наукові концепції. Обов'язковим є посилання на джерела. Обсяг академічного есе 2-3 стор. тексту, Times New Roman, 14 кегль, інтервал 1,5.

«відмінно» – дотримання структури, повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 25-30 балів;

«добре» – дотримання структури, достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями – 20-24 балів;

«задовільно» – дотримання структури, неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 16-19 балів;

«незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам на «задовільно» – 0-15 балів.

2.3. Заохочувальні бали:

Всього не більше 10 балів за такі види робіт:

– за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, конкурсах студентських робіт, публікації);

– участь у факультетських олімпіадах з дисципліни та всеукраїнських олімпіадах.

3. Умовою позитивного проходження першого календарного контролю є отримання не менш, ніж 15 балів. Умовою позитивного проходження другого календарного контролю є отримання не менш, ніж 30 балів.

4. Умови допуску до семестрового контролю: рейтинг не менше 30 балів.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих здобувачем протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60, здобувач виконує залікову контрольну роботу.

Здобувач, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. Якщо оцінка за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, здобувач отримує більшу з оцінок, що отримані за результатами залікової контрольної роботи або за рейтингом.

Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів. Завдання до залікової контрольної роботи складаються із завдань двох рівнів складності. Перший рівень складності містить 30 тестових запитань, на кожне з яких пропонується декілька відповідей, лише одна правильна. Кожна правильна відповідь у рамках першого рівня оцінюється в 2 бали. Другий рівень складності передбачає відповідь на відкрите запитання. Відповідь на завдання другого рівня оцінюється у 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою::

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9 Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Працюючи на лекції студенту варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, алгоритми, про які розповідатиме викладач. Якщо студент буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при вирішенні завдання чи підготовці до практичного заняття. Якщо після цього студент презентує свою обгрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших студентів, ставитиме питання викладачу та студентам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до практичного заняття студент має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо студент не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи студента і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.філос.н., доценткою Коломієць Тетяною Володимирівною

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 5 від 26.12.2023)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 5 від 29.02.2024)

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ:

1. Визначте поняття та сутність конфліктів.
2. Проаналізуйте причини виникнення конфліктів.
3. Охарактеризуйте типологію та структуру конфліктів.
4. Опишіть види та функції конфліктів.
5. Проаналізуйте динаміку та методи діагностики конфлікту.
6. Визначте і опишіть основні стратегії поведінки в конфлікті.
7. Дайте характеристику особливостям поведінки під час конфлікту.
8. Охарактеризуйте медіацію як спосіб врегулювання конфліктів, назвіть її недоліки і переваги.
9. Проаналізуйте переваги медіації (переговорів) з точки зору трикутника вирішення конфліктів «сила – влада – інтерес».
10. Проаналізуйте основні принципи медіації.
11. Визначте основні етапи процедури медіації.
12. Охарактеризуйте види та моделі медіації.
13. Опишіть функції та стратегії медіації у професійній діяльності.
14. Розкрийте сутність принципу відповідальності сторін у медіації.
15. Охарактеризуйте основні компетентності медіатора.
16. Розкрийте сутність трансформативної моделі медіації.
17. Охарактеризуйте позиції, інтереси, потреби, як основні складові медіаційного процесу.
18. Визначте сутність рефлексивної та процедурної компетентностей медіатора.
19. Опишіть сутність принципів конфіденційності та неупередженості у процесі медіації.
20. Охарактеризуйте основні техніки медіації.
21. Визначте сутність активного слухання.
22. Проаналізуйте роль невербальної комунікації у медіації.
23. Визначте основні функції медіатора у процесі врегулювання конфлікту.
24. Розкрийте сутність поняття «медіабельності» конфліктів.